

-Aan geadresseerde

Referentie :
Behandeld door : J. Kloos
Betreft : TBM alert
Wageningen : 26 maart 2021

Geachte heer, mevrouw,

Stichting TBM informeert u graag over een aantal zaken aangaande de teelt van TBM-pootgoed en zetmeelaardappelen in het noordoostelijke zand- en dalgrondengebied. Ook in 2021 hebben zetmeelaardappeltelers in het TBM-gebied de keuze uit NAK-gekeurd uitgangsmateriaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelaardappellassen. Vermeerdering van pootgoed onder de TBM-veldinspectie en het gebruik daarvan is uitsluitend toegestaan voor de nateelt van zetmeelaardappelen voor de aardappelzetmeelindustrie (dat is verwerking tot aardappelzetmeel met GN-code 11081300).

Tevens is het zo dat het zetmeelaardappel telend gebied overeenkomt met het Wratziekte preventiegebied van de NVWA. Dat betekent dat alleen rassen met voldoende resistentie tegen wratzieke fysio's die in het gebied voorkomen geteeld kunnen worden. Fysio 2 mogelijk en fysio 6 komen in heel het gebied voor, en rassen moeten in elk geval resistentie tegen fysio 6 hebben. Er zijn bovendien een aantal kerngebieden aangewezen, waarin in het verleden een vondst van fysio 18 werd gedaan. In die kerngebieden is het bovendien verplicht alleen rassen te telen, die naast de vereiste resistentie tegen de fysio's 2/6 ook een goed resistentieniveau hebben tegen fysio 18. Informatie over resistenties van veelgebruikte rassen en een aantal referentierassen is u toegestuurd in de extra TBM Nieuwsbrief van 8 maart jl. Die nieuwsbrief is na te lezen op de website van de Stichting TBM. De NVWA heeft digitaal een toelichting met de wratziekeregels en een kaartlaag beschikbaar met de verschillende gebieden en lijst met toegestane rassen (www.nvwa.nl/onderwerpen/teeltvoorschriften-akkerbouw-en-tuinbouw/teeltvoorschrift-wratziekte)

1. Wratziekte

Afgelopen herfst werd de sector opgeschrikt door twee wratziektevondsten in de omgeving van Stadskanaal.. De wratten konden door de NVWA gerelateerd worden aan twee percelen en drie rassen: Festien, BMC en Supporter. Het onderzoek wijst uit dat het mogelijk om een nieuwe fysio gaat. Dat is echter niet zeker en ook niet waar dat vandaan zou komen en/of wanneer die is geïntroduceerd of ontstaan. Het is dus niet perse een nieuwe variant van de quarantaineziekte. Op dit moment wordt door de NVWA zoveel mogelijk inoculum bereid waarmee de mate van resistentie van de zetmeelrassen voor deze besmettingsbron kan worden bepaald. Wratziekte is een quarantaine organisme en sporen kunnen tot wel 40 jaar overleven in de grond om vervolgens wratten te veroorzaken op een gevoelig aardappelras. Naar aanleiding van deze nieuwe uitbraak heeft de Stichting TBM gezamenlijk met NAV en de werkgroep LTO Zetmeelaardappelen initiatief genomen een Plan van Aanpak Wratziekte te ontwikkelen met het doel kennis te actualiseren, witte vlekken in het resistentieprofiel van bestaande rassen in te vullen, nieuwe strategieën uit te zoeken voor mogelijkheden om besmettingen versneld te laten uitzieken en telers te informeren en handvatten aan te reiken om op verantwoorde wijze met dit quarantaineorganisme om te gaan. De sectie teelt van de BO Akkerbouw heeft 10 maart jl. positief besloten om dit initiatief te ondersteunen.

2. AM

Door het juiste gebruik van hoog resistente rassen in noordoostelijk Nederland is het AM besmettingsniveau tot het jaar 2011 enorm teruggelopen. Echter, sinds 2015 werd in de TBM-monitoring een toename van de AM besmettingsgraad geconstateerd, die niet overeenkomt met de Relatieve Vatbaarheid van het geteelde ras en die toename leek zich te

bestendigen. Het TBM-bestuur is zeer bezorgd over die signalen. Een belangrijke bron van verspreiding van AM is pootgoed. Het TBM-bestuur heeft daarom besloten om vrijwillige AM bemonstering te blijven stimuleren. Er wordt TBM telers een compleet arrangement aangeboden voor 10% van het aardappelzetmeelareaal. Het arrangement omvat de veldinspectie voor de beoordeling van het TBM-pootgoed, plus de bemonstering van het areaal dat het volgende jaar bestemd is voor de TBM-vermeerdering. Die bemonstering kan 10% van uw aardappelzetmeelareaal omvatten, omdat dat correspondeert met uw TBM-pootgoed behoefte voor het volgende jaar. Het blijft van groot belang om zoveel mogelijk (hoog)resistente rassen te gebruiken, die passen bij de AM-populatie op uw perceel. Het bestuur vraagt u ook om actie te nemen om verplaatsing van grond en aardappelen te beperken. Inundatie van tarragrond heeft bewezen een sterk dodende werking te hebben op AM cysten. Mocht u iets verdachts in het veld waarnemen, neem dan contact met TBM op.

Het TBM bestuur heeft vanwege de zorgelijke AM ontwikkelingen ook besloten dat niet-TBM-telers in de gelegenheid worden gesteld om 10% van hun aardappelzetmeelareaal aan te bieden voor AM bemonstering. Het individuele, maar ook het collectieve belang voor de aardappelzetmeelsector is in het geding. Elke teler van aardappelen bestemd voor zetmeelproductie krijgt ook weer in het najaar van 2021 de mogelijkheid om 10% van het areaal te laten bemonsteren voor onderzoek op aardappelmoehheid, inclusief een eventuele soortbepaling. De kosten voor de AM bemonstering worden collectief afgewikkeld via een areaalheffing van zo'n €10 per hectare zetmeelaardappelen.

Het TBM bestuur was content met de enigszins geruststellende resultaten van het WUR onderzoeker om vroege detectie van virulente populaties te kunnen vaststellen. Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het Plan van Aanpak AM, waarvoor oude datasets van 2000 gebruikt werden. Op basis van de gegevens is de conclusie te trekken dat de virulente populaties niet opeens zijn opgedoken, maar er altijd al zijn geweest. Bovendien is de TBM methode met 200 ml grond per hectare afdoende om de verschillen te kunnen meten, zo is gebleken. Daarnaast blijkt uit de berekende opbouw, dat met de huidige bouwplan van 1 : 2 en een goede rassenkeuze men nog jaren vooruit kan.

Het bestuur van de Stichting TBM is verheugd met deze uitkomsten, maar waarschuwt tegelijk voor gemakzucht. De TBM monitoringsresultaten 2020 laten nog steeds een verhoogd aandeel van zwaar en zeer zwaar besmette percelen zien. Het onderzoeken van de AM situatie op de eigen percelen blijft van grote waarde als vertrekpunt voor de AM strategie op het eigen bedrijf. Dat rechtvaardigt dan ook de voortzetting van het AM bemonsteringsarrangement, constateert het bestuur.

3. Virus

Gegevens van de NAK wijzen erop dat de virusdruk ook dit jaar aanzienlijk kan zijn. Zeker als er een vroeg, droog en warm voorjaar volgt, zal de verspreiding makkelijk plaatsvinden. Uit onderzoek is duidelijk geworden dat het gebruik van minerale olie effect sorteert. Bij een wekelijkse bespuiting gedurende de gehele groeiperiode wordt een reductie bereikt van de virusaantasting van 50% en meer. Belangrijk is om hiermee direct vanaf de opkomst te beginnen. Na de warme zomer van afgelopen jaar, werd de pootgoedsector ook dit jaar weer geconfronteerd met ongewoon veel verlagingen in de nacontrole vanwege virus. Het is daarom te verwachten dat in het nieuwe teeltseizoen de virusdruk hoger zal zijn dan gebruikelijk.

4. Aanmeldingen veldinspectie

Via Avebe kunnen telers hun percelen voor TBM vermeerdering aanmelden. Telers binnen het TBM-gebied, die aan een andere aardappelzetmeelindustrie leveren, kunnen ook onder de TBM-veldinspectie eigen pootgoed vermeerderen van de toegestane rassen (zie www.stichtingtbm.nl). Adressen van deze telers zijn echter niet bekend bij TBM. Zij dienen zelf om uitvoering van de veldinspectie te vragen bij Vinçotte (tel.: 088-625 24 76, e-mail: analyses@vincotte.nl) of bij het TBM-secretariaat.

In verband met Corona rekenen we op uw begrip voor de volgende maatregelen:

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
e-mail: jkloos@ltonoord.nl

- De keurmeester zal vooraf telefonisch contact met u opnemen. Indien u, één van uw huisgenoten of medewerkers op het bedrijf luchtwegklachten en/of koorts hebben, dan dit direct melden.
- De keurmeester zal voor, tijdens en na de veldinspectie niet bij u binnenkomen, geen handen schudden, geen koffie of thee aannemen.
- De keurmeester zal de veldinspectie alleen uitvoeren, dus niet samen met u naar het perceel rijden en niet samen naar (wel of geen) zieke planten kijken.
- De keurmeester zal het resultaat van de inspectie bij u in de brievenbus deponeren.

5. Rassenlijst TBM

Zetmeelaardappeltelers in het TBM-gebied hebben de keuze voor uitgangsmateriaal uit NAK-gekeurd materiaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelrassen. Andere dan de rassen in onderstaande tabel mogen niet aangeboden worden voor de TBM-veldinspectie.

Achilles *	Avatar *	Dartiest *	Nomade	Saprodi *	Smaragd *
Actaro *	Aveka	Dirigent	Novano *	Sarion *	Sofista *
Allure *	Avenger *	Euroflora	Plasandes	Sassy	Sprinter
Altus *	Aventra *	Euronova	Plasent *	Scala *	Starga *
Amyla	Avito *	Eurotango	Plasettie *	Scarlet	Stratos
Ardeche	Axion *	Euroviva *	Plasinka *	Seresta *	Supporter *
Aurora *	Belita *	Festien *	Plasstärke *	Serum Star *	Vebeca *
Avamond *	Benno Vrizo	Kuba *	Plasuno *	Signum *	Vebesta *
Avarna *	BMC *	Merenco *	Plasure *	Simphony *	Vermont *

Toegevoegd ten opzichte van 2020 zijn vier rassen (groen gemarkeerd).

- TBM-pootgoed mag alleen vermeerderd worden voor eigen rekening en risico en op percelen behorend bij het eigen bedrijf (RVO geregistreerd) en gelegen in het zetmeelaardappeltelend gebied, met bestemming aardappelzetmeel-industrie (verwerking tot aardappelzetmeel met GN-code 11081300).
- TBM-pootgoed mag niet in het handelsverkeer worden gebracht.
- Twee of meer telers kunnen alleen op één perceel TBM-pootgoed vermeerderen, als daar een [schriftelijke ontheffing](#) van het TBM-bestuur voor is afgegeven.
- In de [wratziekte-kernegebieden](#) met fysio T1 (18)-besmetting (omgeving Barger Compascuum, Borger, Foxel, Mantinge, Ter Apel en Veendam) mogen alleen rassen met voldoende resistentie tegen fysio 18 geteeld worden, dat zijn de rassen die in de tabel met een * zijn aangegeven.
- Wij willen u er op wijzen dat sinds 2005 voor de teelt van pootaardappelen in geheel Nederland een wettelijk verbod geldt op het gebruik van oppervlaktewater 'op enigerlei wijze voor of bij' de teelt van pootgoed. Het verbod geldt ook voor TBM-pootgoed. Het gebruik van oppervlaktewater voor gewasbespuitingen en het beregenen van TBM-percelen is dus niet toegestaan. Meer informatie kunt u vinden op: nwa.nl/gebruik-van-oppervlaktewater-voor-de-aardappelteelt.

Het TBM bestuur west u een vruchtbaar en productief teeltjaar 2021 toe.

Bestuur Stichting TBM

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
 Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
 Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
 e-mail: jkloos@ltonoord.nl